

ΤΟΜΕΑΣ Ι – Αρχιτεκτονικές Συνθέσεις

Διδάσκοντες: Ε. Μαΐστρου, Αναπλ. Καθηγήτρια
Ε. Μάντζιου, Λέκτωρ
Μ. Μαρλαντή, Λέκτωρ 407/80
Μπ. Μπαμπάλου-Νουκάκη, Καθηγήτρια
Τ. Μπίρης, Καθηγητής
Δ. Νικολάου, Λέκτωρ

Επικουρικό διδακτικό έργο:

Ε. Λεονάρδος, μεταπτυχιακός σπουδαστής
Δ. Ψυχογιός, μεταπτυχιακός σπουδαστής

Το θέμα

Το θέμα αφορά στον σχεδιασμό ενός μικρού περιπτερού έκθεσης και πληροφόρησης της πόλης του Λαυρίου.

Τα προβλήματα που ανασύρει σχετίζονται με την ανάγνωση και την ερμηνεία του τόπου και εντέλει την απόδοση νοήματος στον σχεδιασμό.

Γιατί η ένταξη εμπεριέχει την έννοια της ερμηνείας ενός τόπου, τον τρόπο δηλαδή που κατανοούμε έναν τόπο και επιχειρούμε να τον αποδώσουμε σχεδιαστικά μέσα από την πρότασή μας.

Ο τόπος

Ως τόπος επιλέχτηκε η πόλη του Λαυρίου για την εξαιρετικά μακρόβια ύπαρξή της, που ανάγεται στην αρχαιότητα (2000 π.Χ.), αλλά και την ιδιαίτερη πορεία της μέσα στην ιστορία ως τις μέρες μας, μια ιστορία συνδεδεμένη με την ύπαρξη μεταλλεύματος στο υπέδαφός της.

Στην κλασσική περίοδο γίνεται η μεγαλύτερη εκμετάλλευση μεταλλείων, τα οποία σώζονται σε αρκετά καλή κατάσταση.

Η ιστορία του νεότερου Λαυρίου αρχίζει το 1860, όταν τυχαία ανακαλύφθηκε ότι με τη νέα τεχνολογία αποκτούσαν αξία τα αρχαία απορρίμματα, οι εκβολάδες. Όλη η νεότερη ιστορία της πόλης στηρίχτηκε στην εκμετάλλευσή τους. Η πόλη προοδευτικά αναπτύσσεται σε πρώτη μεταλλουργική βιομηχανία στην Ελλάδα και δημιουργεί την υποδομή σε εργατικό δυναμικό.

Σήμερα, μετά την αποβιομηχάνιση που δημιούργησε αυξημένα προβλήματα στην περιοχή, η πόλη βρίσκεται σε μια κατάσταση “αναμονής” και ανάπτυξης, καθώς προγραμματίζεται εδώ η μεταφορά ενός μεγάλου φόρτου του λιμανιού του Πειραιά.

Η θέση

Ως θέση επιλέχτηκε μια περιοχή στο μεταίχμιο της πόλης που γειτονεύει με την παραλιακή λεωφόρο και το νέο λιμάνι και περιλαμβάνει κτίσματα της βιομηχανικής και της σύγχρονης εποχής.

Στη θέση αυτή βρίσκονται τα κατάλοιπα των κτισμάτων των αποθηκών της Γαλλικής Εταιρείας, όπου κατέληγαν τα μεταλλεύματα σε βαγονέτα για να φορτωθούν στα πλοία μέσω της προβλήτας, που εξακολουθεί να λειτουργεί ως τοπόσημο της περιοχής.

Στη θέση αυτή σώζονται ένα μικρό κτίσμα στον ίδιο άξονα με την προβλήτα που έφερε το τροχάλιοστάσιο, ένας από τους τοίχους της αποθήκης μεταλλεύματος, καθώς και διάσπαρτα ίχνη από βάσεις.

Προτείνεται για το σχεδιασμό του θέματος μια ζώνη που περιβάλλει τα βιομηχανικά κατάλοιπα, όπου επισημαίνονται δύο διαφορετικές περιοχές, όπως φαίνεται στο τοπογραφικό που επισυνάπτεται.

Το περιεχόμενο

Ως περιεχόμενο επιλέχτηκε ένας μικρός χώρος έκθεσης και πληροφοριών για την Πόλη του Λαυρίου, ένας χώρος που θα παρουσιάζει ευσύνοπτα την ιστορία της και τα πολλαπλά της επίπεδα. Η πόλη εκλαμβάνεται ως ένα παλίμψιστο που αποτυπώνει στον ιστό την ιστορία της.

Η πολλαπλή φυσιογνωμία του Λαυρίου (αρχαιότητα – βιομηχανική εποχή – νεοκλασική πόλη – σύγχρονη πραγματικότητα) θα ερμηνευτεί και θα αποδοθεί τόσο από τον τρόπο οργάνωσης του εσωτερικού χώρου, όσο και από τον τρόπο έκθεσης, καθώς και την τελική μορφή του συνόλου, κτιστού και υπαίθριου.

Το πρόγραμμα

Είσοδος – πληροφορίες, βεστιάριο, πωλητήριο (slides, αφίσσες, βιβλία, ορυκτά)	60 μ ²
Χώρος προβολών και video	50 μ ²
Αίθουσα εκθέσεων	150 μ ²
Καφενείο – αναψυκτήριο	50 μ ²
Γραφεία διοίκησης	30 μ ²
W.C.	30 μ ²
	<hr/>
	σύνολο 370 μ ²
Βοηθητικοί χώροι, τοίχοι, κίνηση = 20%	74 μ ²
	<hr/>
	ολικό σύνολο 444 μ ²

Τα ζητούμενα

1. Αναγνώριση της ευρύτερης περιοχής και του άμεσου περιβάλλοντος (κείμενα, σκίτσα, σχέδια, προπλάσματα, φωτογραφίες κ.ά.).
2. Συγκρότηση των συνθετικών αρχών και της κεντρικής ιδέας (κείμενο, σκίτσα, σχέδια σε κλίμακα 1:500, μικτές τεχνικές κ.ά.).
3. Πρόπλασμα εργασίας σε κλίμακα 1:500 που θα περιλαμβάνει και ικανό τμήμα της ευρύτερης περιοχής του οικοπέδου.
4. Κατόψεις, όψεις, τομές σε κλίμακα 1:100.
5. Πρόπλασμα του κτιρίου σε κλίμακα 1:100.
6. Προοπτικά, σκίτσα, κολάζ, μικτές τεχνικές που να αποδίδουν τον εσωτερικό χώρο και τη συνολική έκφραση της αρχιτεκτονικής επίλυσης.
7. Επεξηγηματικό κείμενο της πρότασης.

Όλα τα παραδοτέα, εκτός του προπλάσματος, θα παραδοθούν σε πινακίδες διαστάσεων 50x70 για ευκολία στις κοινές αναρτήσεις – συζητήσεις και την τελική τεκμηρίωση των θεμάτων.

Η διεξαγωγή του μαθήματος

Το μάθημα θα χωριστεί σε δύο ενότητες: Η πρώτη μέχρι το τέλος Ιουλίου αφορά στην επίλυση του συνόλου σε κλίμακα 1:500 και περιλαμβάνει τα σημεία 1 έως 3 των ζητουμένων.

Η δεύτερη αφορά στη χρονική περίοδο Σεπτεμβρίου – Οκτωβρίου, όπου έμφαση θα δοθεί στην επεξεργασία και την υλικότητα του κτιρίου και του υπαίθριου χώρου, με έμφαση στον εκθεσιακό χώρο. Αφορά τα σημεία 4 έως 7 των ζητούμενων.

Η επεξεργασία του θέματος θα γίνει ατομικά ή σε συνεργασία το πολύ 2 ατόμων.

Η επιλογή διδάσκοντα/διδάσκουσας εκ μέρους των σπουδαστών και των σπουδαστριών θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί στα 2 πρώτα μαθήματα.

Δεδομένου ότι το μάθημα είναι εργαστηριακό και διεξάγεται συλλογικά, είναι απαραίτητη η ενεργός και συστηματική συμμετοχή των σπουδαστών και των σπουδαστριών σ' αυτό.

Βιβλιογραφία

Για το Λαύριο

“Αφιέρωμα στο Λαύριο”, *Δελτίο ΣΑΔΑΣ*, τεύχος 3, περίοδος Β', Ιούνιος 1992.

“ΛΑΥΡΙΟ. Μεταλλεία – Βιομηχανία – Ανεργία”, εφημ. “Η Καθημερινή” – ένθετο *Επτά Ημέρες* – 6/7 Ιανουαρίου 1996.

Τεχνολογικό – Πολιτιστικό Πάρκο Λαυρίου, *Μελέτες και έργα 1994-97*, Βάσω Τροβά (επιμέλεια), Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Ε.Μ.Π.

Ιστορικός βιομηχανικός εξοπλισμός στην Ελλάδα, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, Υπουργείο Ανάπτυξης, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Ε.Μ.Π., Εκδόσεις Οδυσσέας.

Για την ένταξη

Ignasi de Sola Morales, “From contrast to analogy”, *Περιοδικό Lotus International*, αριθ. 46.

Georges Sebbag, “Sous les fondations”, *Περιοδικό Architecture d' Aujourd'hui*, αριθ. 340.